

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра фінансового менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри фінансового менеджменту
факультету управління фінансами та бізнесу
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол 1 від 27 серпня 2025р.)

В.о. завідувача кафедри

Оксана ЗАХІДНА

СИЛАБУС

**з навчальної дисципліни «Банківська система»,
що викладається в межах ОПІ
«Фінанси, митна та податкова справа»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів із спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»**

Назва дисципліни	БАНКІВСЬКА СИСТЕМА
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Коперника, 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу, Кафедра фінансового менеджменту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування», Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Освітня програма «Фінанси, митна та податкова справа».
Викладачі дисципліни	Блашук-Дев'яткіна Наталія Зеновіївна – доцент кафедри фінансового менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка, к.е.н., доц.
Контактна інформація викладачів	nataliya.blashchuk-devyatkina@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації відбуваються у день проведення лекцій/практичних занять, а також за попередньою домовленістю. Можливі он-лайн консультації через платформу Microsoft Teams.
Сторінка курсу	https://financial.lnu.edu.ua/course/bankivska-systema
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Банківська система» є нормативною освітньою компонентою зі спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для освітньої програми «Фінанси, митна та податкова справа», яка викладається в 6 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансфертною Системою ECTS)
Коротка анотація дисципліни	Освітня компонента «Банківська система» розроблена таким чином, щоб надати здобувачам необхідні знання щодо теоретичних знань та практичних навичок щодо функціонування банків, формування знань про сутність та функції банківської системи, економічного інструментарію центрального банку для макроекономічної стабілізації під час проведення грошово-кредитної політики, опанування механізму здійснення основних банківських операцій, засвоєння навичок державного регулювання банківської системи і здатність розробляти елементи антикризового управління банківською системою.

<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців професійних знань у галузі комерційної діяльності банків, вивчення правил організації банківської справи та функціонування банківської системи в цілому.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дати цілісне уявлення про поняття, структуру, функції, основних завдань банківської системи - розуміти призначення банківської системи та її елементів - володіти методами проведення банківських операцій та надання банківських послуг - знати принципи аналізу банківської діяльності - набути вмінь та навичок використання міжнародного досвіду регулювання банківської діяльності та застосування інструментів при забезпеченні фінансової безпеки банків.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Банківська система [підручник]. 2-ге видання, стереотипне. Львів, «Магнолія 2006», 2025. 400 с. URL: https://magnolia.lviv.ua/wp-content/uploads/2025/01/Bankivska-systema_Zmist.pdf 2. Банківська система: навчальний посібник / укл.: П.О. Нікіфоров, О.М. Гладчук, М.Г. Марич, М.П. Фешишин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича. 2023. 224 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8298/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%96%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0.pdf?sequence=1&isAllowed=y 3. Банківська система : підручник / [М. Крупка, Є. Андрущак, І. Барилюк, Ю. Вишивана та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с. 4. Матвійчук Н. Національний банк та грошово-кредитна політика : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки. 2022. 91 с 5. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Дев'яткіна Н.З., Петик Л.О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с .URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Blashchuk_Petyk_13_end.pdf <p style="text-align: center;">Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України № 2121 -III від 7 грудня 2000 р. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14. 7. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 р. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14. 8. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс]: Закон України № 2473-VIII від 21.06.2018 - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19. 9. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс]: Закон України № 4452-VI від 23.02.2012 - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4452-17. 10. Про акціонерні товариства Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text. 11. Про споживче кредитування [Електронний ресурс]: Закон України № 1734-VIII; Паспорт від 15.11.2016 - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19.

	<p>12. Про особливості регулювання ліквідності банків у період дії воєнного стану Постанова Національного банку України від 24.02.2022 № 22 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0022500-22#Text.</p> <p>13. Про внесення змін до Правил здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України в 2023 році Постанова Національного банку України від 16 серпня 2023 року N 100 URL: https://ips.ligazakon.net/document/pb23133?an=1.</p> <p>14. Базельський комітет банківського нагляду, Третя базельська угода (Third Basel Accord). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.bis.org.</p> <p style="text-align: center;">Інтернет ресурси:</p> <p>15. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: http://www.zakon.rada.gov.ua/.</p> <p>16. Офіційний сайт Урядового порталу URL: http://www.kmu.gov.ua/. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: https://mof.gov.ua/uk/</p> <p>17. Банківське законодавство та регуляторна діяльність https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65247&cat_id=36580 .</p> <p>18. Інтернет-ресурс Асоціації українських банків www.aub.com.ua Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс].-Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807</p> <p>19. Дані фінансової звітності банків України http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=6407 .</p> <p>20. Офіційний сайт НБУ -URL: https://bank.gov.ua/</p> <p>21. Інтернет-ресурс «Все про банки України» www.uabanker.net.</p> <p>22. Журнал «Вісник НБУ» https://journal.bank.gov.ua/.</p>
Обсяг курсу	<p>Всього, денна форма навчання: 120 год (4 кредити системи ЄКТС). Аудиторні години: 64 з них: лекції 32 години семінарські заняття 32 години самостійна робота 56 годин</p>
Очікувані результати навчання	<p>Вивчення ОК сприяє розвитку таких soft skills: аналітичні навички, навички критичного мислення, комунікаційні навички, навички прийняття рішень.</p> <p style="text-align: center;"><i>Цілі дисципліни передбачають формування компетентностей:</i></p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності (ЗК)</p> <p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК03. Здатність планувати та управляти часом. ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p> <p>СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p>

	<p>СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.</p> <p>СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.</p> <p>СК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.</p> <p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p> <p style="text-align: center;">Програмні результати навчання</p> <p>ПР4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p>
Ключові слова	Банківські системи, Національний банк України, організація діяльності банків, банківські операції, банківські послуги, фінансова стійкість банків.
Формат курсу	Очний Проведення лекцій, семінарських/практичних занять, консультацій.
Теми курсу	Див. СХЕМУ КУРСУ Тема 1. Історія виникнення та розвиток банківських систем Тема 2. Суть, типи та принципи функціонування банківської системи Тема 3. Центральні банки як складова банківської системи країни Тема 4. Організація діяльності комерційних банків Тема 5. Формування ресурсів комерційного банку Тема 6. Розрахунково-касові операції комерційних банків Тема 7. Кредитні операції комерційних банків Тема 8. Операції банків з векселями

	<p>Тема 9. Операції комерційних банків з цінними паперами. Інвестиційні банківські операції</p> <p>Тема 10. Операції банків в іноземній валюті</p> <p>Тема 11. Нетрадиційні операції та банківські послуги в Україні</p> <p>Тема 12. Забезпечення фінансової стійкості банків</p>
Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із предмета «Вступ до фаху», «Фінанси», «Гроші і кредит», «Світові фінансові системи», достатніх для сприйняття категоріального апарату з банківської системи, розуміння фінансових джерел формування та використання діяльності банківських установ та механізмів їх регулювання.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p><i>Лекції</i> з презентаціями (інформативний метод, пояснювально-ілюстративний метод, методи аналізу і синтезу).</p> <p><i>Семінарські заняття</i> (доповідь, дискусії, групові дискусії, ілюстрація, демонстрація)</p> <p><i>Практичні заняття</i> (виконання індивідуальних завдань, розв'язування задач);</p> <p><i>Самостійна робота</i> (поглиблене вивчення тем курсу, виконання індивідуальних завдань).</p>
Необхідне обладнання	Наявність ноутбука, мобільного телефону чи планшета, мультимедійного проєктора, доступ до мережі Internet, звукового обладнання. Програмне забезпечення: Excel, PowerPoint – для обробки та візуалізації фінансових даних.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <p>поточний контроль 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50):</p> <ul style="list-style-type: none"> активність на практичних/семінарських заняттях: 40% семестрової оцінки – 40 балів; СРС – опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань: 10% семестрової оцінки – 10 балів. <p>Здобувачі вищої освіти, які брали участь у позанавчальній науковій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо за темами ОК) і досягли значних результатів можуть отримати додаткові бали до результатів поточного контролю.</p> <p>Загалом протягом семестру 100 балів.</p> <p>Здобувачі зобов'язані дотримуватись термінів визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених ОК.</p> <p><i>Академічна доброчесність:</i> дотримання академічної доброчесності здобувачами, згідно «Положення про забезпечення академічної доброчесності у Львівському національному університеті імені Івана Франка» (http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf) передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. <p><i>Відвідування занять:</i> всі здобувачі мають відвідувати</p>

лекційні/практичні/семінарські заняття.

Література: здобувачі заохочуються до використання додаткових джерел літератури, яких немає у рекомендованих.

Політика виставлення балів: враховуються бали, набрані зі всіх видів передбачених робіт. При цьому обов'язковою є присутність на заняттях та активність здобувача під час занять; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, якщо це не пов'язано з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Критерії оцінювання знань за видами робіт

Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях (Теми 1-2, 3-4, 5, 6, 7, 8-9, 10-11, 12 по 5 балів =max.40 б.):

5 - здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові (практичні) завдання.

4 - здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні окремих питань недостатньо повно приводить аргументи, допускає окремі неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань (практичних ситуаційних вправ).

3 - здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, володіє основним змістом тем з ОК під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання додаткової літератури, допускає окремі істотні неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових (практичних) завдань.

2 - здобувач фрагментарно, поверхово володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів та письмових відповідей висвітлює матеріал без аргументації та обґрунтування, допускає суттєві неточності, правильно вирішив меншу частину тестових (практичних) завдань.

0-1 - здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускає суттєві помилки. Правильно вирішив окреме тестове завдання.

Участь у практичних заняттях:

5 – практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок і зарахована;

4 – практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, зарахована, але має незначні зауваження;

3 – практична робота виконана у неповному обсязі, та (або) при наявності значних помилок, і зарахована при умові її доопрацювання, та (або) повторне виконання не зарахованої практичної роботи;

1-2 – практична робота виконана з порушенням терміну з поважних причин у повному обсязі, але має незначні зауваження;

0 – робота не виконана.

Самостійна робота (СРС), яка передбачена в темі ОК, разом з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі (екзамені).

Критерії оцінювання:

- 10** - робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі.
9-8 - робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог.
7-4 - робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог.
3-1 - робота не захищена та виконана з порушенням термінів і вимог.
0 - робота не виконана.

Екзамен як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх здобувачів. Екзаменаційний білет містить **12 завдань, завдання 3-ьох рівнів складності (max. 50 балів):**

перший рівень (5 завдань) – завдання із вибором відповіді – це тестові питання, що мають по кілька варіантів відповідей, з яких одна є правильною. За кожне правильно виконане завдання здобувач одержує **2 бали (5* 2б. = max. 10 балів).**

другий рівень (5 завдань) – завдання з декількома варіантами визначення терміну. Завдання вважається виконаним, якщо в картці тестування записана правильна відповідь. За виконання цих завдань виставляється від нуля до чотирьох балів: жодної правильної відповіді – 0 балів, одна правильна відповідь – 1 бал, дві – 2 бали, три – 3 бали, усі чотири – 4 бали (**5*4 =max. 20 балів).**

третій рівень (2 завдання) – практичні завдання з повним розв'язком і поясненням одержаних відповідей, та надання розгорнутої відповіді на теоретичне питання. За кожне правильно виконане завдання виставляється **5 балів (2*10=max. 20 балів).**

Поточний контроль								СРС бали	РАЗОМ бали	Екзамен бали	РАЗОМ, бали
Семінари/практичні, бали											
теми № 1-2	теми № 3-4	теми № 5	теми № 6	теми № 7	теми № 8-9	теми № 10-11	теми № 12				
5	5	5	5	5	5	5	5	10	50	50	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60		достатньо	
FX	21 – 50	2	незадовільно	не зараховано
F	0-20	2	незадовільно (без права перездачі)	не зараховано (без права перездачі)

Питання до екзамену

1. Походження та розвиток банків
2. Сутність та функції банківської системи.
3. Структура банківської системи та принципи її функціонування.
4. Роль банківської системи у ринковій економіці.
5. Особливості функціонування сучасних банківських систем
6. Етапи становлення та розвитку банківської системи України.

7. Структура банківської системи України.
8. Передумови виникнення центральних банків.
9. Статус і принципи організації центральних банків.
10. Незалежний статус центральних банків та форми його реалізації.
11. Основні напрями діяльності центральних банків.
12. Особливості організації центральних банків зарубіжних країн.
13. Створення та розвиток центрального банку України.
14. Принципи діяльності Національного банку України.
15. Основні засади грошово-кредитної політики.
16. Інструменти грошово-кредитної політики НБУ.
17. Види та класифікація комерційних банків.
18. Поняття, призначення та класифікація банків
19. Організаційна структура банку
20. Ліцензування банку та банківської діяльності
21. Реорганізація і ліквідація банківської діяльності
22. Банківські об'єднання і порядок створення та їх типи
23. Організаційно правові основи функціонування НБУ
24. Функції та операції НБУ
25. Структура та форми управління НБУ
26. Класифікація банківських ресурсів
27. Склад, структура та джерела формування капіталу банку
28. Суть, значення та характеристика залученого капіталу банку
29. Система гарантування вкладів фізичних осіб в Україні.
30. Суть, значення та характеристика запозичених банківських ресурсів
31. Суть, призначення та функції кредиту.
32. Класифікація банківських кредитів.
33. Принципи, умови й етапи кредитування
34. Порядок надання та погашення окремих видів банківських кредитів
35. Характеристика споживчого банківського кредиту
36. Форми забезпечення повернення кредитів
37. Кредитна політика банку та її зміст
38. Характеристика та види векселів
39. Урахування та переврахування векселів
40. Кредити під заставу векселів
41. Авалування та акцептування векселів
42. Інкасування та доміциляція векселів
43. Характеристика платіжного обороту
44. Банківське обслуговування готівкового обороту
45. Безготівкові розрахунки з використанням вимого-доручення: суть, сфера застосування та документооборот
46. Чекова форма безготівкових розрахунків її суть, сфера застосування
47. Акредитивна форма безготівкових розрахунків, його види та сфера використання
48. Вексель як форма безготівкових розрахунків її суть, сфера застосування
49. Характеристика міжбанківських розрахунків
50. Система електронних банківських послуг населенню
51. Класифікація банківських кредитів.
52. Етапи кредитування.
53. Принципи й умови кредитування.
54. Оцінка кредитоспроможності клієнта
55. Форми забезпечення банківських позичок
56. Поняття кредитної політики банку
57. Місце та роль комерційних банків на ринку цінних паперів
58. Суть, значення та класифікація банківських інвестицій

	<p>59. Інвестиційний портфель банку та його класифікація</p> <p>60. Концепція формування інвестиційного портфеля банку</p> <p>61. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій банку</p> <p>62. Неторговельні операції банків в іноземній валюті</p> <p>63. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків</p> <p>64. Порядок здійснення міжнародних розрахунків за експортно-імпортними операціями</p> <p>65. Відкрита валютна позиція банку та методика її розрахунку</p> <p>66. Загальна характеристика та види банківських послуг</p> <p>67. Лізинг</p> <p>68. Факторинг. Форфейтинг</p> <p>69. Посередницькі та інформаційні (консультативні, інформаційні) послуги</p> <p>70. Трастові послуги</p> <p>71. Сутність та фактори впливу на фінансову стійкість</p> <p>72. Доходи та витрати банку</p> <p>73. Регулювання банківської діяльності</p> <p>74. Забезпечення фінансової безпеки банків</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості викладання курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ*

Тиждень	Тема, план, короткі тези	Вид навчальної діяльності Л (ПР/СЗ, СРС), год.	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання
за розкладом	<p>Тема 1 Історія виникнення та розвиток банківських систем</p> <p>Етапи розвитку банківництва. Походження банків та історія розвитку банків Стародавньої Греції, Риму, Італії в Європі. .Етапи розвитку банківської системи. Історичні шляхи створення центральних та заснування емісійних банків. Основні етапи розвитку центральних банків.</p> <p>Передумови становлення вітчизняної банківської системи. Структура, етапи становлення та сучасний стан розвитку..</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 1 Історія виникнення та розвиток банківських систем</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Походження та історія розвитку стародавнього банківництва. 2. Банківництво в стародавній Греції. 3. Банківництво в стародавньому Римі. 4. Банківництво в стародавній Італії. 5. Становлення банківництва в Європі. 6. Становлення банківництва в Україні. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансовий ринок, його види та функції. 2. Умови виникнення банківництва. 3. Банки Галичини в останній третині XIX - на початку XX ст. 	Семінар 2 год СРС 3 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Тестові завдання, усне опитування виконання самостійної роботи
за розкладом	<p>Тема 2. Суть, типи та принципи функціонування банківської системи</p> <p>Суть поняття «банківська система». Функції банківської системи. Структура, типи та принципи функціонування банківської системи. Характеристика однорівневої, дворівневої та трирівневої організаційної побудови банківської системи. Взаємозв'язок вимог до функціонування дворівневої банківської системи та її функціями.</p> <p>Структура вітчизняної банківської системи. Специфічні принципи банківської системи України.</p> <p>Міжнародні стандарти ведення банківського бізнесу.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 2. Суть, типи та принципи функціонування банківської системи</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть поняття «банківська система». 2. Функції банківської системи. 3. Структура, типи та принципи функціонування банківських систем. 4. Характеристика однорівневої, дворівневої та трирівневої організаційної побудови банківської системи. 5. Взаємозв'язок вимог до функціонування дворівневої банківської системи та її функціями. 6. Структура вітчизняної банківської системи. Специфічні принципи банківської системи України. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні фінансово-кредитні установи, форми їх співробітництва з Україною. 2. Спеціалізовані небанківські кредитно-фінансові установи. 	Семінар 2 год СРС 3 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p>Тема 3 Центральні банки як складова банківської системи країни</p> <p>Передумови виникнення центральних банків. Статус і принципи організації центральних банків та їх функції. Суть, роль та призначення Національного банку України (НБУ). Національний банк України: правові основи функціонування, завдання, функції та організаційна структура. Національний банк України та основні засади грошово-кредитної політики. Інструменти грошово-кредитної політики НБУ.</p> <p>Завдання, функції територіальних управлінь НБУ. Функції НБУ та їх характеристика: НБУ як центральний банк держави та емісійний центр; регулювання НБУ банківської діяльності та нагляд за нею; валютний орган; банк держави; банк банків; організатор міжбанківських розрахунків; суть та економічні інструменти грошово-кредитної політики НБУ.</p> <p>Грошово-кредитна політика України у воєнний та повоєнний періоди.</p>	Лекція 4 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 3 Центральні банки як складова банківської системи країни</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційно-правові основи функціонування НБУ. 2. Функції та операції НБУ. 3. Структура та форми управління НБУ. 4. Грошово-кредитна політика НБУ.0 5. Грошово-кредитна політика України у воєнний та повоєнний періоди. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові засади діяльності НБУ. 2. Особливості нагляду НБУ за діяльністю проблемних банків. 3. Світовий досвід побудови служб банківського нагляду. 	Семінар 2 год СРС 5 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p>Тема 4 Організація діяльності комерційних банків</p> <p>Сутність банківської діяльності. Банк як важливий елемент банківської системи. Класифікація банківських інститутів. Реалізація функцій банку. Принципи організації роботи банку. Банківські операції. Порядок заснування банківської установи. Типова організаційна структура комерційного банку. Структура апарату управління, структура, задачі основних функціональних підрозділів банку. Порядок реєстрації банків. Учасники банку. Організаційно-правова форма банку. Особливості створення банку з іноземним капіталом. Визначення філії, представництва, територіальне відокремленого безбалансового відділення, принципи їх функціонування. Шляхи реорганізації банків. Банківські об'єднання їх типи та порядок створення.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p align="center">Тема 4 Організація діяльності комерційних банків</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення та реєстрація банку. 2. Організаційна структура банку. 3. Ліцензування банків та банківської діяльності. 4. Умови та порядок реорганізації банку. 5. Види комерційних банків та їх організаційна структура. 6. Функції комерційного банку. 7. Банківські об'єднання: їх суть, види та тенденції розвитку в Україні. 8. Види банківських операцій та послуг. 9. Комерційна основа банківських операцій. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Задачі основних функціональних підрозділів банку. 2. Умови реєстрації та діяльності банків з іноземним капіталом. 	Семінар 2 год СРС 5 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p align="center">Тема 5. Формування ресурсів комерційного банку</p> <p>Сутність, склад і характеристика ресурсів банку. Власний капітал: функції та структура. Регулятивний капітал. Структура основного і додаткового капіталу. Порядок формування статутного фонду. Резервний та спеціальні фонди банку.</p> <p>Залучені кошти. Депозити, їх класифікація, характерні особливості. Форми мобілізації ресурсів. Процентна політика банку та способи нарахування процентів. Фактори процентної ставки.</p> <p>Джерела запозиченого капіталу. Емісія та продаж облігацій. Міжбанківські кредити: терміни та порядок використання. Кредити Національного банку України: види, вимоги, порядок здійснення.</p> <p>Макроекономічні умови формування запозичених коштів банку.</p>	Лекція 4 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p align="center">Тема 5. Формування ресурсів комерційного банку</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть ресурсів, ресурсного потенціалу та ресурсної бази банку. 2. Класифікація банківських ресурсів. 3. Склад, структура та джерела формування капіталу банку. 4. Суть, значення та характеристика залученого капіталу банку. 5. Суть, значення та характеристика запозичених банківських ресурсів. <p>Самостійна робота:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив регуляторної функції Центрального банку на методи управління активами та пасивами. 2. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб: <ul style="list-style-type: none"> - становлення фонду; - механізм формування фінансових ресурсів; - процедура виплат. 	Семінар 2 год СРС 3 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p align="center">Тема 5. Формування ресурсів комерційного банку</p> <p><i>Практичне заняття з теми 5.2.</i> Формування ресурсів комерційного банку.</p> <p>Питання для перевірки базових знань за темою практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Депозити, їх класифікація, характерні особливості. 2. Процентна політика банку та способи нарахування процентів. <p>Завдання на заняття:</p> <p>План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розв'язання задач з розрахунків за депозитними операціями. 	Практичне 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести

<p>за розкладом</p>	<p>Тема 6. Розрахунково-касові операції комерційних банків</p> <p>Принципи організації платіжної системи, готівкових та безготівкових розрахунків. Способи, види та форми безготівкових розрахунків. Правила їх проведення. Документообіг.</p> <p>Відкриття рахунків у банку. Поточні рахунки: документація для відкриття та умови, перелік операцій. Бюджетні рахунки. Депозитні рахунки в національній валюті: порядок відкриття та використання. Особливість відкриття рахунків у іноземній валюті. Обслуговування і закриття рахунків. Порядок розрахунків за товарними і нетоварними операціями. Класифікація платіжних інструментів. Розрахункові документи та їх реквізити.</p> <p>Форми безготівкових розрахунків: платіжне доручення, чек, акредитив, вимога-доручення, відкритий рахунок, інкасове доручення, розрахунки по сальдо взаємної заборгованості.</p> <p>Міжбанківські розрахунки та їх забезпечення. Принципи і структура СЕП. Функції РРП та ЦРП. Кореспондентські відносини між банками.</p> <p>Платіжні картки, призначення та види. Вигоди їх застосування.</p> <p>Зміст касових операцій, механізм регулювання. Касові документи. Прогнозування та облік касових оборотів. Регулювання касових оборотів в установах банків. Види кас. Порядок приймання і видачі банком готівки.</p>	<p>Лекція 4 год</p>	<p>Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси</p>	<p>Питання для самоконтролю</p>
---------------------	---	-------------------------	--	---------------------------------

за розкладом	<p>Тема 6. Розрахунково-касові операції комерційних банків</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні основи організації безготівкових розрахунків. 2. Порядок відкриття рахунків у банку. 3. Форми безготівкових розрахунків та їх характеристика. 4. Міжбанківські розрахунки. 5. Касові операції банків. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть платіжної дисципліни. 2. Організація касової роботи в установах банків. 3. Нові технології переказу коштів. <p>Розрахунки з використанням пластикових карток.</p>	Семінар 2 год СРС 3 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p>Тема 6. Розрахунково-касові операції комерційних банків</p> <p>Практичне заняття з теми 6.2. Розрахунково-касові операції комерційних банків.</p> <p>Питання для перевірки базових знань за темою практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація платіжних інструментів. 2. Форми безготівкових розрахунків: платіжне доручення, чек, акредитив, вимога-доручення, відкритий рахунок, інкасове доручення, розрахунки по сальдо взаємної заборгованості. <p>План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складання схем документообігу, заповнення форм документів. 	Практичне 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести

за розкладом	<p>Тема 7. Кредитні операції комерційних банків</p> <p>Сутність кредиту, види. Принципи кредитування та кредитної політики. Використання простих, спеціальних і контокорентних рахунків у кредитуванні. Форми кредитування: споживчий, банківський кредит, лізинг, іпотека, комерційний, міжбанківський кредит, бланковий, консорціумний.</p> <p>Етапи кредитного процесу. Поняття «кредитоспроможність», значення і елементи системи оцінювання. Розрахунки основних показників фінансового стану позичальника. Зарубіжний досвід оцінки кредитоспроможності позичальника.</p> <p>Основні умови і зміст кредитної угоди. Джерела, форми погашення позичок. Контроль їхнього використання. Види забезпечення кредитів. Заходи мінімізації втрат від кредитного ризику.</p> <p>Загальні принципи і методи управління процентною ставкою за кредитом.</p>	Лекція 4 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю
за розкладом	<p>Тема 7. Кредитні операції комерційних банків</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, призначення та функції кредиту. Класифікація банківських кредитів. Принципи, умови й етапи кредитування. 2. Порядок надання та погашення окремих видів банківських кредитів. 3. Характеристика споживчого банківського кредиту. 4. Форми забезпечення повернення кредитів. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація банківських кредитів. 2. Принципи й умови кредитування. 3. Етапи процесу банківського кредитування. 4. Кредитування в сучасних умовах. 	Семінар 2 год СРС 3 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести

за розкладом	<p>Тема 7. Кредитні операції комерційних банків</p> <p>Практичне заняття з теми 7.2. Кредитні операції комерційних банків.</p> <p>Питання для перевірки базових знань за темою практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація банківських кредитів. 2. Порядок надання та погашення окремих видів банківських кредитів <p>План практичного заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розв'язання задач з розрахунку сум погашення позик. 	Практичне 2 год СРС 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p>Тема 8. Операції банків з векселями</p> <p>Функції та економічний зміст векселя. Види векселів: простий і переказний; комерційний, фінансовий, підроблений, дружній, бронзовий.</p> <p>Порядок обігу простого і переказного векселів. Акцепт, індосамент, цесія, солідарна відповідальність, протест, нотифікація. Балансові та позабалансові операції з векселями.</p> <p>Особливість вексельного обігу в Україні. Обов'язкові реквізити векселя. Зміст операції врахування (дисконту) векселів. Обліковий кредит.</p> <p>Порядок здійснення операції: реєстрація врахованих векселів, перевірка юридичної та економічної надійності векселя. Розрахунок дисконту. Сутність і форми кредитів під заставу векселів. Порядок надання позики. Авальювання векселя. Акцептні операції банків.</p> <p>Учасники операцій з інкасування векселів. Документообіг та порядок здійснення інкасування векселів. Оплата векселя за дорученням клієнта.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 8. Операції банків з вексями Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види векселів: простий і переказний; комерційний, фінансовий, підроблений, дружній, бронзовий. 2. Обов'язкові реквізити векся. 3. Зміст операції врахування (дисконту) та переврахування векселів. Розрахунок дисконту. 4. Сутність і форми кредитів під заставу векселів. Порядок надання позики. Авальювання векся. Акцептні операції банків. 5. Інкасування і доміциляція векселів. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація банківських операцій з вексями. 2. Поняття процедури протесту за вексям. 	Семінар 2 год СРС 5 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p>Тема 9. Операції комерційних банків з цінними паперами. Інвестиційні банківські операції</p> <p>Види операцій банків з цінними паперами. Сутність і основні напрями емісійної роботи банку. Етапи емісійної діяльності. Порядок розміщення акцій та облігацій на ринку, варіанти їх продажу.</p> <p>Напрямки інвестиційних операцій банків з цінним і паперами. Види професійної діяльності банків на ринку цінних паперів: фінансове посередництво, управління та організаційно-технічне обслуговування операцій з цінними паперами.</p> <p>Економічна сутність інвестицій. Валові і чисті інвестиції. Фактори обсягу інвестицій, класифікація.</p> <p>Форми регулювання інвестиційної діяльності. Капітальні вкладення, принципи і методи їх фінансування. Довгострокове кредитування капітальних вкладень малого підприємництва і об'єктів виробничого призначення.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 9. Операції комерційних банків з цінними паперами. Інвестиційні банківські операції</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце та роль комерційних банків на ринку цінних паперів. 2. Характеристика діяльності банків на ринку цінних паперів. 3. Операції банків з цінними паперами 4. Суть, значення та класифікація банківських інвестицій. 5. Інвестиційний портфель банку та його класифікація. 6. Концепція формування інвестиційного портфеля банку. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Банки як інфраструктурні учасники ринку цінних паперів. 2. Емісія цінних паперів. 3. Сутність та функції інвестиційних банків. 4. Основи правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні. 	Семінар 2 год СРС 5 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p>Тема 10. Операції комерційних банків в іноземній валюті</p> <p>Зміст валютних операцій. Класифікація банківських операцій з іноземною валютою.</p> <p>Поточний і депозитний рахунки в іноземній валюті: відкриття, порядок зарахування і видачі коштів.</p> <p>Види неторговельних операцій з валютою.</p> <p>Валютна каса уповноваженого банку.</p> <p>Банківський переказ, інкасо, акредитив.</p> <p>Схеми розрахунків. Операції банку на міжбанківському валютному ринку.</p> <p>Класифікація валютних угод: овернайт, спот, форвард, своп.</p> <p>Валютні ризики: комерційні. Внутрішні та зовнішні методи регулювання ризиків.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладом	<p>Тема 10. Операції комерційних банків в іноземній валюті</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій банку. 2. Неторговельні операції банків в іноземній валюті. 3. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків. <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості здійснення міжнародних кредитних операцій. 2. Кореспондентські відносини з іноземними банками. 	Семінар 2 год СРС 5 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладом	<p>Тема 11. Нетрадиційні операції та банківські послуги</p> <p>Причини виникнення нетрадиційних банківських операцій та послуг. Ознаки банківських послуг, їх види: Договори для їхнього оформлення.</p> <p>Лізинг: об'єкти і суб'єкти лізингу. Операційний та фінансовий лізинг: ознаки. Організація лізингового процесу. Відмінності гарантії від поруки, її сутність. Договір доручення та договір комісії: зміст, спільне та відмінне. Зміст консультаційних та інформаційних послуг.</p> <p>Трастові послуги: сутність, суб'єкти та види. Послуги на користь фізичних і юридичних осіб.</p> <p>Поняття факторингу і форфейтингу. Регулювання, зміст і послідовність здійснення операцій.</p> <p>Операції з банківськими металами. Види опціонів.</p> <p>Банківське страхування (bancassurance).</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

за розкладо	<p>Тема 11. Нетрадиційні операції та банківські послуги</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лізингові операції банків. 2. Факторингові операції банків. 3. Форфейтингові операції банків. 4. Трастові послуги. Послуги банків зі зберігання цінностей. 5. Гарантії та поручительства. 6. Діяльність банків на ринку дорогоцінних металів. 7. Банківське страхування (bancassurance). <p><i>Самостійна робота:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація банківських послуг. 2. Консультативні та інформаційні послуги. 3. Фінансовий інжиніринг. 	Семінар 2 год СРС 5 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Усне опитування, презентації, доповіді, тести
за розкладо	<p>Тема 12. Забезпечення фінансової стійкості банків</p> <p>Суть, необхідність, значення та завдання банківського регулювання. Форми регулювання банківської діяльності. Сутність та фактори впливу на фінансову стійкість. Доходи та витрати банку. Регулювання банківської діяльності. Забезпечення фінансової безпеки банків.</p>	Лекція 2 год	Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси	Питання для самоконтролю

<p>за розкладом</p>	<p>Тема 12. Забезпечення фінансової стійкості банків Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та фактори впливу на фінансову стійкість банку. 2. Доходи та витрати банку. 3. Регулювання банківської діяльності. 4. Забезпечення фінансової безпеки банків. <p><i>Самостійна робота:</i> Завдання 1. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми регулювання банківської діяльності 2. Зміст та порядок здійснення контролю за дотриманням банками економічних нормативів та вимог щодо регулятивного капіталу банків 3. Заходи впливу НБУ в разі порушення банками банківського законодавства <p>Завдання 2 На основі даних фінансової звітності конкретного банку (вибрати самостійно) проаналізувати дотримання ним економічних нормативів. Провести розрахунки, зробити ґрунтовні висновки.</p>	<p>Семінар 4 год СРС 5 год</p>	<p>Список основної та додаткової літератури Інтернет-ресурси</p>	<p>Усне опитування, презентації, доповіді, тести</p>
---------------------	---	--	---	--